

Consorci. Instrument de cooperació en serveis socials

Girona, 21 de novembre de 2007

“Els consorcis de serveis socials a la pràctica”

Josep Farrés, Gerent Consorci Serveis socials de Barcelona

El Consorci de Serveis Socials de Barcelona

El consorci de serveis socials de Barcelona, el darrer en ordre cronològic entre els previstos per la Llei de la carta municipal de Barcelona¹, fa poc més d'un any que està en funcionament. Els seus estatuts es van publicar al DOG a l'abril del 2006, al juliol es va constituir el Consell de Govern i va comptar amb estructura a partir de l'octubre.

Els consorcis de la Llei de la carta municipal de Barcelona, comparteixen molts elements comuns amb els altres consorcis. Tots són ens públics sorgits a partir de la cooperació entre estructures públiques amb l'objectiu de facilitar la millora de serveis i prestacions. Tanmateix, a la ciutat de Barcelona, la Llei de la carta municipal preveu un model específic de consorci que anomena “legals” o previstos per la mateixa Llei.

La voluntat de cooperació va més enllà de la necessària coordinació entre ens públics i entre les diferents administracions. En el consorci la cooperació es concreta amb la creació d'un nou ens, amb personalitat pròpia, independent de les unitats que el formen. Per tant sense deixar el seu caràcter públic, permet dotar-se d'una nova estructura amb més flexibilitat en la gestió, que integra esforços i sinergies per assolir dimensions més eficients i efectives, i a la vegada permet interpretar i donar resposta més adequades i ajustades a les necessitats a partir de la proximitat. No és casual que, en la majoria dels consorcis, tingui un paper clau i determinant l'administració local com administració més propera als ciutadans. La majoria de consorcis es constitueixen per gestionar institucions o proveir serveis.

La ciutat de Barcelona té unes magnituds que la fan diferent. A Barcelona hi viuen 1.600.000 persones de les quals 335.000 són persones grans; Barcelona compta amb prop de 255.000 infants i adolescents, la població femenina de Barcelona és de 854.000 dones, la població immigrada de Barcelona és de 260.000 persones.

Els consorcis de Barcelona contenen elements particulars que responen a aquestes característiques de la ciutat. Aquest elements peculiars -de

¹ La Llei de la Carta Municipal proposa el Consorci Sanitari i de Medi Ambient, Educació, Habitatge i Serveis Socials

magnitud, de necessitats, de capacitats - són els que han permès a la ciutat, al llarg de la seva història, gestionar centres i serveis sense tenir potser ni l'encàrrec ni la competència definida per fer-ho.

En les ciutats conviuen oportunitats i necessitats, el primer nivell de l'administració ha de ser capaç de donar respostes, disposar de serveis per facilitar prestacions a les magnituds quantitatives i a la transcendència qualitativa que es fa evident. L'Ajuntament de Barcelona, ja des de finals del segle XIX va crear una xarxa de serveis de salut pública, assistència sanitària, educació, serveis socials, habitatge més enllà del que li era estrictament competencial. Amb el nou marc regulatori, després de la constitució democràtica (abans en Porcioles i en Franco també havien respectat les particularitats competencials de Barcelona), amb la formulació de l'estat de les autonomies, calia ordenar i definir els àmbits de responsabilitat. Aquest fou un dels objectius de la llei de la carta municipal, definir un marc de col·laboració i de govern compartit entre les dues administracions, la Generalitat i l'Ajuntament que proposen aquest espai en els consorcis de la llei de la carta municipal. Aquesta participació dels dos nivells de l'administració, l'autonòmica i la local, en el govern integral de les xarxes, és un element característic en els consorcis de la carta municipal.

Els consorcis poden ser de govern i/o de gestió de serveis: de govern, de regulació, en funcions de planificació, finançament, compra i avaluació de serveis, com seria el Consorci Sanitari, o amb una funció també de gestió de serveis com és el cas del Consorci d'educació que es planteja integrar la xarxa educativa dependent de la Generalitat i la de l'Ajuntament.

En el cas del Consorci de Serveis Socials, encara en procés de definició, probablement es quedarà en un model híbrid que combini govern i gestió de serveis especialitzats. Aquesta gestió es pot fer amb serveis propis adscrits o dirigint i tutelant la tasca dels dispositius gestionats per altres prestadors, per encàrrec de l'administració competent.

Els òrgans de govern del consorcis tot respectant la vocació de consens, tenen una composició majoritària de la Generalitat, proporcional a les seves competències i responsabilitats en el finançament, i minoritària de l'Ajuntament de Barcelona.

▪ **El desplegament i la nostra petita història**

El repte fonamental del consorci de serveis socials ha estat la seva visualització com un ens que simplifica i integra cooperativament les dues administracions.

Fins ara té una estructura lleugera i un organigrama simple que posa l'accent en les funcions planificadores, finançadores i avaluadores, tant dels serveis propis de les dues administracions com el serveis externs a les mateixes. Ha de ser capaç de ser interlocutor i donar comptes als ciutadans.

El pla de treball ha definit diversos projectes, com han estat l'elaboració del "Pla Director" com instrument de disseny i formulació de la xarxa que s'inspiren en el nou marc normatiu (lleis estatals i autonòmiques). Aquesta

elaboració es basa en una metodologia participativa. Aquest és un procés participatiu que es proposa incorporar tot el coneixement disponible de les dues administracions.

En aquesta elaboració, també s'han revisat l'estat actual dels serveis especialitzats de tercer nivell, en terminologia antiga, que han de ser traspassats al consorci –*Infància, Dependència, Drogodependents, Discapacitats, Salut Mental, Dona, i Unitats de Valoració*–.

També, ha estat l'ens responsable del desplegament de la llei de la dependència a Barcelona. Hem atès a la ciutadania i les demandes de la ciutadania en la nostra pròpia seu. Hem donat resposta a la vessant planificadora, gestora i executiva de les diverses accions a realitzar en el procés. Sota la tutela i indicacions del Prodep i de l'ICASS, el consorci té funcions de registre i és l'òrgan responsable de les resolucions en l'àmbit de la ciutat de Barcelona. El Consorci de Barcelona també ha planificat, coordinat i contractat els serveis públics de valoració actuants a la Ciutat. Aquesta ha estat una tasca important i que ha posat a prova la seva capacitat com a facilitadors i integradors dels esforços entre les dues administracions.

De la mateixa manera s'han definit projectes i plans de treball intersectorials conjuntament amb els consorcis de salut i educació.

▪ El Futur

El nou marc legislatiu ens defineix un futur en el que hi tenim moltes esperances.

Entenem que és molt útil mantenir l'espai de govern entre les dues administracions, la qual cosa ha de permetre consensuar agendes i plans d'actuació que facilitin l'aplicació de les polítiques d'igualtat i cohesió social que inspiren l'aplicació de la llei i els respectius plans d'actuació.

Tal com hem dit, aquest fet ha de permetre que l'administració tingui una sola cara front els prestadors de serveis i el ciutadà i s'acabi amb els debats competencials que només han aportat confusió, desorientació i manca de resposta a les necessitats plantejades.

En aquest sentit volem desplegar un sistema d'informació que rendeixi comptes als ciutadans i permeti definir necessitats, més enllà de la demanda i sigui capaç de definir resultats en l'acompliment dels serveis.

Esperem completar els traspassos de competències en els diversos serveis de responsabilitat del consorci. Tal com hem dit serien els serveis especialitzats de tercer nivell.

Confiam que en la mesura que anem avançant en el procés, siguem capaços d'estar a l'alçada del magnífic repte de construir el Sistema Català de Serveis Socials universal que es preveu en la nova llei i que ha estat el desig unànim de la societat de Catalunya en el nostre temps.

